

obrnil tjà. — „Dolgo — govoril je — nisem videl starega žita!“ — Zagriznil ga je malo in veselo vzkliknil:

— Dà, dà, to je pravo, baš óno! —

— Povej mi dedek, kje in kdaj je tako zrno rodilo? Mogoče, da si sam na svojem polji tako zrno sejal? Mogoče, da si ga pa takrat kje od ljudij kupoval? —

In odgovoril je starček: „Tako žito je takrat v mojem veku vedno rodilo. S takim žitom sem sebe in svojce hranil, tako žito sem sejal, tako žito žel, tako žito mlatil.“ —

A car ga je poprašal: „Povej mi no dedek, si li ti tako žito kupoval, ali si ga pa na svojem polji sejal?“

Nasméhnil se je dedek: „V mojem veku — govoril je — ni mogel nihče si takega greha izmisliti, da bi žito kupoval in prodajal. Za denarje ni se ni znalo, a žita imel je vsakdo po volji.“ —

Car ga je pa poprašal: „Pa povej mi vender dedek, kje si tako žito sejal in kje je bilo tvoje polje?“

A dedek mu je odgovoril: „Moje polje bila je — zemlja božja. Kjer sem izoral — tam mi je bilo polje. Zemlja bila je vseh, nobeden je ni nazival svojo. Svojim zvali smo samó trud.“

„Pa odgovori mi,“ dejal je car „še na dve vprašanji. Prvo: kako to, da je popreje tako zrno rodilo, — drugo: zakaj je tvoj vnuk prišel ob dveh palicah, tvoj sin ob jednej; a ti, evo, prišel si povse lahko, tvoje oči so svetlejše, zobje močnejši, a glas jasen in prikupljivejši? Kako je vender to, povej mi dedek?“

In odgovoril je starček: „To je zató, ker so ljudjé prenehali od svojega truda živeti — a počeli po tujem hrepeneti. Nekdaj niso takó živeli; nekdanj živeli so po božjej postavi: na svojem so gospodarili, a s ptujim se niso okoriščevali.

Lastovke.

„Mrzel veter tebe žene
Drobna ptičica od nas,
Ki iz lipice zelene
Si mí pela krátek čas.“
(Orožen.)

Zadnje poljske pridelke dovaževali so domóv. Vreme je bilo oblačno in otožno, povsod si videl, da ni več daleč do zime. Veter je pihal, a porumenélo listje padalo je tiho, tiho na zemljo. List za listom je padal . . . vzpomladi lepo zelen, svež, zdaj rumen, suh, padel je na zemljo. Pogledal si doli na polje, kako pusto in žalostno je bilo zdaj. Vzpomladi, ko je vetrič prepihaval, zibalo se je zeleno žito kakor morsko valovje, po letu zlatilo je polje rumeno klasje, a zdaj . . . kako jednolično, kako otožno je bilo zdaj. Kamor si pogledal, povsod óno mrtvo rumenílo, katero ti vliva žalost v srcé . . .

Dováževali so tedáj zadnje pridelke s polja domóv. Po zraku letale so brze lastovke, vender ne takó urno, kakor navadno, počasi so letale, saj so tudi one

čutile, da je zima na vratih. Zapustiti jim je bilo kraj, kjer jim je stalo rodno gnezdece, kjer so prebivale vse poletje. Podati se jim je bilo na daljno, daljno potovanje, v južne, neznane zemlje, kdo vé, vrnejo li se še kdaj nazaj — — —

Martinčev ded sedel je na klopi pred hišo in zadovoljno gledal, kakó so dovaževali zadnje pridelke s polja domóv. — „Obilo nam je letos dragi Bog polje blagoslovil“ — dejal je veselo in pogledal k nebu, a na nagubanem licu mu je počival izraz, poln mirú, hvaležnosti in zadovoljstva — „hvala bodi mu na njegovih darovih! Ne bomo pomanjkanja trpeli.“ —

Pogledal je starček k višku in zagledal je nekoliko lastovk, katere so se na daljni pot odpravljale. — „Lastovke gredó od nas — dejal je — seveda čas je vže, kmalu bomo imeli zimo. Oj kako hitro čas mine, saj ni davno, kar so prišle iz daljnih južnih dežel in glej, danes nas zopet zapuščajo. Dà, dà, — hitro potekajo leta Tudi meni bode skoraj čas meni. Seveda star sem vže, slab . . . prišla so leta.“ —

— „Ne govorite vender takó, dragi dedek“ — govorila je Anica, njegova unukinja, rudečelično dekletce — „dosti ste še trdni, pa zapustili nas tudi še ne bode.“

— „Vže prav“ — nasmehne se jej dedek — „leta so leta in moja so tudi vže prišla. Mnogokrat sem vže lastovke gledal, kako so oddajale in prihajale in vender se mi zdi, da jih letos zadnjikrat gledam. Ne vidiš li, kako dolgo se od mene poslavlajo, te prelube ptičice? Mogoče zadnjikrat!“ — — —

Obmolknil je starček, zamislil se, a v očesih zalesketale so mu solzé . . .

* * *

Prišla je zopet lepa vzpomlád. Sneg je kopnel, prikazovalo se je zelenilo, pokazale so se cvetice in v lepo, pisano obleko se je obleklo polje in log. Tudi ptičice so se vže povračevale iz daljnih krajev in si iskale svojih starih gnezdí.

Bil je lep vzpomladanski dan. Solnčece je sijalo tako ljubó, tako milo, kakor bi hotelo vso zemljo razveseliti. In vender si videl v naši vasi kaj malo veselih obrazov. Vsi vaščanje so se zbirali pred Martinčevo hišo, da izkažejo milemu pokojniku zadnjo čast. — — —

Počasi se je pomikal dolg sprevod na pokopališče. Žalosten glas zvonov se je prelival tako milo in tožno po lepej naravi — — —

Spuščali so v črno zemljo milega pokojnika — Martinčevega dedeka. Vsem pogrebcom so lesketale v očeh svitle solzé, — saj so ga vsi ljubili. A tam od juga je letelo nekoliko ptičic, njih veselo cvrčanje se je čulo po cvetočej naravi — čulo se je tudi na pokopališče, kjer so pokopavali Martinčevega dedeka. Bile so prve lastovke, ki so se vračale v našo vas — — — —

Janko Barle.

